

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Heikkinen, E., Kinisjärvi, M. & Rainto, S. 2023. Kumppanin reaktioilla on suuri merkitys vulvodyniaa sairastavan seksuaalitoimintoihin. Oamk Journal 134/2023.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20230926137504>

Kumppanin reaktioilla on suuri merkitys vulvodyniaa sairastavan seksuaalitoimintoihin

13.10.2023 - Heikkinen Emma, Kinisjärvi Marja, Rainto Satu

Vulvodynia on ulkosynnyttimillä esiintyvää pitkäkestoista, ärsyttävää, raastavaa, polttavaa tai pistävää kipua, jolle ei löydy selittävää syytä tai tekijää. Vulvodyniaa esiintyy jopa 15 prosentilla naisista. Kumppanin reaktiot ovat yhteydessä naisen kipukokemukseen ja seksuaalitoimintoihin.

Kumppanin empaattiset ja rohkaisevat reaktiot vähentävät naisen seksuaalista ahdistusta (kuva: [chermitove/pixabay.com](https://www.pixabay.com/users/chermitove/)).

Vulvodynia voidaan jakaa oirekuvan mukaan kahteen eri päätyyppiin: yleistyneeseen ja paikalliseen, provosoituvaan vulvodyniaan. Yleistyneessä vulvodyniassa oireita esiintyy koko ulkosynnytinten alueella, kun taas paikallisessa provosoituvassa vulvodyniassa oire esiintyy emättimen aukolla ja sitä edeltää jokin fyysinen ärsyke. Provosoituvaa vulvodyniaa

sairastavien naisten kumppaneiden reaktioita naisen kokemaan kipuun on tutkittu useissa kansainvälisissä tutkimuksissa. Tulokset ovat yhteneviä kumppaneiden reaktioiden merkityksellisyydestä naisen kipukokemukseen ja seksuaalitoimintoihin. Kumppaneiden reaktiot jaetaan huolestuneisiin, fasilitoiviin, negatiivisiin ja empaattisiin. Huolestuneilla kumppanireaktioilla tarkoitetaan sympatian osoittamista ja huomion antamista. Fasilitoivat reaktiot ovat mukautuvaa selviytymistä tukevia reaktioita, kuten rohkaisua, hellydenosoituksia ja positiivista asennetta. Negatiivisia reaktioita ovat turhautuneisuus ja vihamielisyys. Empatiaa osoittavaa reagoimista ovat eläytyminen, myötäeläminen ja ymmärtävä myötäeläytyminen toisen tunteisiin. [1] [2]

Seksuaalitoimintoja heikentävät reaktiot

Naisen seksuaalitoiminnot on määritelty kokemukseksi seksuaalisesta halusta, kiihottumisesta, orgasmista, kivusta ja seksuaalisesta tyydyttyneisyydestä. Rosen ym. mukaan naisen seksuaalitoimintojen todettiin huononevan yhdyntöjä sisältäenä päivinä, kun nainen koki kumppaninsa olevan hänen kokemastaan kivusta huolestunut. Seksuaalitoiminnot heikkenivät myös niinä päivinä, kun naiset kokivat kumppaninsa osoittavan negatiivisia reaktioita. Tuloksissa todettiin, että kumppanin reaktiot naisen kokemaan yhdyntäkipuun voivat vahvistaa ja ylläpitää yhdyntäkipuihin liittyvää toimintahäiriötä. Tässä yhteydessä esiin tuotiin myös välttämiskäyttäytyminen seksuaalisiin tekoihin liittyvästä kivusta johtuen. Pahimmillaan tämä aiheuttaa itseään ruokkivan kehän, joka on yhteydessä myös muihin parisuhteen osa-alueisiin, kuten läheisyyteen ja intiimiyteen. [3]

Tutkimuksessa on todettu myös huolestuneiden kumppanireaktioiden ja seksuaalisten toimintahäiriöiden yhteys. Vaikka kumppani osoittaa naista kohtaan hyvää tarkoittavaa huolta, hän tahattomasti herättää, vahvistaa tai lisää kumppaninsa käsitystä kivun vaarallisuudesta tai vakavuudesta. Kumppanin huolestuneet reaktiot harventavat naisen seksuaalisten tekojen esiintymistiheyttä ja heikentävät seksuaalista tyydyttyneisyyttä. [4]

Seksuaalitoimintoja vahvistavat reaktiot

Kumppanin rohkaisevat, hellät ja positiiviset palautteet eli fasilitoivat kumppanireaktiot ovat osoittautuneet naisen seksuaalitoimintojen kannalta parhaiksi. Naisen seksuaalisen

toimintakyvyn todettiin parantuneen sellaisina päivinä, kun hän koki saavansa kumppaniltaan rohkaisevaa ja positiivista palautetta tuntemuksiinsa. Tällaisella reaktiolla on osoitettu olevan yhteyttä myös naisen seksuaaliseen itsevarmuuteen. [3]

Naisen seksuaalitoimintojen ja seksuaalisen itsevarmuuden todettiin olevan yhteydessä kokemukseen siitä, miten kumppani reagoi naisen kertoessa yhdyntäkivun kokemuksesta. Avoin vuorovaikutus, kommunikaatio ja tahto löytää sopeutumiskeinoja kivun kanssa elämiseen mahdollistavat seksuaalisten valintojen ja mielihyvän huomioimisen, millä voidaan vaikuttaa naisen kipukokemukseen yhdynnän aikana. [5]

Kumppanilta saadun empaattisen vastakäynnin on todettu parantavan naisen seksuaalista tyydyttyneisyyttä ja vähentävän seksuaalista ahdistusta. Tutkimuksen mukaan naisen ja tämän kumppanin kokemus ymmärretyksi, hyväksytyksi ja välitetyksi tulemisesta parisuhteessa helpottaa vulvodynian kanssa elämiseen sopeutumista ja vähentää osapuolten kokemia seksuaalisia haasteita. [6]

Parisuhteen ja kumppanuuden merkitys vulvodyniakivussa

Provosoituvalla vulvodynialla on laaja-alaisia vaikutuksia naisen terveyteen. Se voi vaikuttaa mielenterveyteen, arjessa selviämiseen ja laaja-alaisesti myös parisuhteeseen. Naisen kumppanin onkin tärkeää ymmärtää oireyhtymän vaikutus elämään. Kumppanin tieto oireyhtymästä ja hyvä vuorovaikutus parisuhteessa lisäävät ymmärrystä vulvodynian laaja-alaisista vaikutuksista naisen seksuaalielämään ja yhdyntäkivun kokemiseen. Lisääntynyt ymmärrys auttaa kumppania tukemaan naista hänen sitä tarvitessaan ja auttaa sopeutumisprosessissa. Kumppanin ja vulvodyniasta kärsivän naisen välinen vuorovaikutus voi suojata ja vahvistaa naista kipukokemukselta, mutta toisaalta toimimaton vuorovaikutus voi altistaa ja lisätä kipukokemusta ja näin syventää oireyhtymän tuomia haasteita parisuhteessa.

Empaattiset ja rohkaisevat kumppanireaktiot lisäävät naisen seksuaalista toimintakykyä, vähentävät seksuaalista ahdistusta ja parantavat seksuaalista itsetuntoa ja tyydyttyneisyyttä. Toisaalta huolestuneet ja negatiiviset reaktiot puolestaan vahvistavat ja ylläpitävät yhdyntäkipuun liittyvää seksuaalista toimintahäiriötä. Parisuhteen seksuaalinen kommunikaatio ja vulvodyniakipu ovat yhteydessä naisen seksuaaliseen hyvinvointiin,

seksuaaliseen tyydyttyneisyyteen ja toimintahäiriöiden vähenemiseen. Vaikka provosoituvalla vulvodynialla voi olla laajoja vaikutuksia parisuhteeseen, voi vastavuoroinen, tukea ja empatiaa antava kumppanuus auttaa kaikkien parisuhteen osapuolten sopeutumista oireyhtymän tuomiin haasteisiin.

Emma Heikkinen

Opiskelee kättilöksi Oulun ammattikorkeakoulussa

Marja Kinisjärvi

lehtori

Hyvinvointi ja kulttuuri

Oulun ammattikorkeakoulu

Satu Rainto

lehtori

Hyvinvointi ja kulttuuri

Oulun ammattikorkeakoulu

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Heikkinen, E. 2023. Provosoituvaa vulvodyniaa sairastavien naisten kokemuksia vulvodynian vaikutuksesta seksuaalisuuteen. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Oulun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202304185532>

Lähteet

[1] Lääketieteen sanasto. 2016. Empatia. Duodecim Terveyskirjasto. Hakupäivä 6.6.2023.

<https://www.terveyskirjasto.fi/ltt00681/empatia?q=empatia>

[2] Tommola, P. 2018. Ulkosynnyttinten kiputilat. Ulkosynnyttimien kiputilat.

Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 134 (9), 927–935. Hakupäivä 21.8.2023.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo14302#s3>

[3] Rosen, N., Bergeron, S., Sadikaj, G., Glowacka, M., Delisle, I. & Baxter, M-L. 2014.

Impact of Male partner responses on sexual function in women with vulvodynia and their

partners: A dyadic Daily experience study. *Health Psychology* 33 (8), 823–831. Hakupäivä 6.6.2023. <https://doi.org/10.1037/a0034550>

[4] Maunder, L., Dargie, E. & Pukall, C. 2022. Moderators of the Relationship Between Pain and Pain-Related Sexual Disability in Women with Provoked Vestibulodynia Symptoms. *The Journal of Sexual Medicine* 19 (5), 809–822. Hakupäivä 23.6.2022. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2022.02.016>

[5] McNicoll, G., Corsini-Munt, S., Rosen, N., McDuff, P. & Bergeron, S. 2017. Sexual Assertiveness Mediates the Associations Between Partner Facilitative Responses and Sexual Outcomes in Women With Provoked Vestibulodynia. *Journal of Sex & Marital Therapy* 43 (7), 663–677. Hakupäivä 6.6.2023. <https://doi.org/10.1080/0092623x.2016.1230806>

[6] Bois, K., Bergeron, S., Rosen, N., Mayrand, M-H., Brassard, A. & Sadikaj, G. 2016. Intimacy, sexual satisfaction and sexual distress in vulvodynia couples: An observational study. *Health Psychology* 35 (6), 531–540. Hakupäivä 6.6.2023. <https://doi.org/10.1037/hea0000289>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 134/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Heikkinen Emma, Kinisjärvi Marja, Rainto Satu

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20230926137504>

Tiivistelmä: Artikkelissa kuvataan provosoituvaa vulvodyniaa sairastavien naisten kumppaneiden erilaisia reaktioita yhdyntätilanteessa esiintyvään kipuun ja reaktioiden merkitystä naisten seksuaalitoiminnoille. Seksuaalitoimintojen kannalta parhaimmiksi reaktioiksi on tutkimuksissa osoitettu fasilitoivat reaktiot, jotka edesauttavat naisen sopeutumista sisältäen rohkaisua, hellyydenosoituksia ja positiivista asennetta. Myös empaattinen vastakaiku on todettu tärkeäksi seksuaalitoimintoja parantavaksi tekijäksi. Artikkelin perustuu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena toteutettuun opinnäytetyöhön.